

PÄÄSTÖVÄHENNYS- OHJELMAT

HIILINEUTRAALI GRANI 2035

KH 8.3.2021

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelma 2021

Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen perustuu siihen, että kestävä liikkuminen on Kauniaisissa kilpailukykyistä ja houkuttelevaa.	Laaditaan 30 km/h katujen suunnittelu-periaatteet, case Kasavuorentie.		Kuntatekniikka
	Asemien läheisyydessä priorisoidaan asuinkerrostalo-hankkeita.	ON	Maankäyttö
Olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ohjataan tukemaan kestäviä kulkutapoja.	Kartoitetaan keskeisten pyöräpysäköintipaikkojen laatu ja paikkamäärä ja uusitaan telineitä.	Uusittujen telineiden määrä.	Kuntatekniikka
	Tuetaan pyöräilyä kaavamääräyksillä.		Maankäyttö
Rakentamisen ohjauksella saavutetaan energiatehokkaita ja kestäviä rakennusratkaisuja sekä kannustetaan uusiutuvan energian paikalliseen tuotantoon.	Asemakaavahankkeiden suunnittelun-ohjauksessa ja maankäyttösopimuksissa pyritään ohjaamaan kestäviin ratkaisuihin.		Maankäyttö
	Tontinluovutuksissa ohjataan energia- tehokkaisiin ratkaisuihin.		Maankäyttö
Viherympäristöjä ja -rakenteita sovitetaan yhteen kestäväällä tavalla kaupungin tiivistämistavoitteiden kanssa.	Rakennuslupien käsittelyn yhteydessä huolehditaan että kiinteistöille istutetaan puita kaadettavien tilalle niin että tontit säilyvät vehreinä myös tulevaisuudessa.		Rakennusvalvonta
	Määritellään tärkeimmät säilytettävät viheralueet kaupungin luonnonhoito-suunnitelmassa (2022–2031).	Sanallinen arvio toimintakertomuksessa	Kuntatekniikka
	Istutetaan uusia ilmastonmuutoksen kestäviä puita kaupunkiin.	Sanallinen arvio toimintakertomuksessa	Kuntatekniikka
	Madalletaan viheralueiden hoitointensiteettiä ylläpitämällä leikkaamattomia nurmialueita.	Osuus nurmialueista	Kuntatekniikka
Lisätään tietoisuutta viherympäristöjen ja niiden rakenteiden roolista hiilinieluina ja varastoina sekä keinoina ilmastonmuutoksen sopeutumisessa.	Asemakaavan muutoshankkeissa selvitetään vaikutuksia hiilitaseeseen ja viherkertoimeen. Samalla korostetaan säilyvää ja toteutettavaa viherympäristöä.	ON	Maankäyttö

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelma 2021

Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Kaupungin tilojen käyttö on tehokasta ja joustavaa.	Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven hanke-suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomioita tilojen yhteis- ja monikäyttömahdollisuuksiin.		Tilakeskus ja käyttäjät
Energian tuotanto on vähähiilistä ja uusiutuvaa ja sitä tuotetaan paikallisesti.	1.1.2021 alkaneessa sähkösoitimuksessa on valittu tuulisähkö.		Tilakeskus
Rakennusten energia- tehokkuutta parannetaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Erillisiä energiatehokkuus-toimenpiteitä 11 kpl/ 250 t€ • KKK:n tate-korjauksia • Granhultsskolan • Nuorisotalo • Samis, tuulikaapit • Jäähallin tekniikan ajanmukaistaminen • Ulkovalaistus (LED), Terveysasema ja Pikku Akatemian pk • Villa Anemone 	Rakennusten energian- kulutus on vähentynyt 25 % / 10 vuotta (pää- nottuen loppuvuosille).	Tilakeskus
Kaupungin henkilöstö ja tilojen käyttäjät ovat aktiivisia toimijoita energiansäästöissä.	Käyttäjää ohjeistetaan energiaa säästäviin toimintatapoihin viestimällä, ohjeistamalla ja kouluttamalla.	Kiinteistöjen käyttösäh- kön kulutus on vähen- tynyt 10–20 % vuoteen 2035 mennessä.	Ympäristötoimi ja kaikkien toimialojen käyttäjät ekotukitoi- minnan/ekokompassin kautta

Kestävä rokakulttuuri

Kaupungin ruokapalveluissa ja ravintoloissa tarjotaan kestävästi ja vastuullisesti tuotettua ruokaa.	Selvitetään yhdessä kaupungin ruokapalveluiden kanssa mahdollisuutta laskea hiilijalan- jälki kaupungin ruokapalveluiden hankkimille elintarvikkeille.	Valmius ottaa laskenta- menetelmä käyttöön.	Ympäristötoimi Ruokapalvelut
--	---	--	---------------------------------

Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous

Uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ohjataan globaalisti kestäväälle tasolle. (Hankinnat, kierrätys ja jäteasiat.)	Selvitetään yhdessä sivistystoimen ja yleishallinnon kanssa yhteistä tavaroiden ja kalusteiden kierrätysjärjestelmää Turun mallin pohjalta.	Syksyllä 2021 ei enää jätelavoja kouluissa käytössä. Kirjaston kierrätettäville kalusteille on kehitetty ratkaisu.	Ympäristötoimi Sivistys- toimi (koulut, kirjasto) Yleishallinto
---	---	--	---

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelma 2021

Ympäristötietoinen kaupunki-organisaatio ja asukkaat

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Ympäristökasvatusta ja -tietoisuutta vahvistetaan kaupungin henkilökunnan asiakkaiden ja asukkaiden keskuudessa.	Pidetään kestävän kehityksen ajatus aina mukana aina kun annetaan rakentamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta .		Rakennusvalvonta
	Kasvatetaan kaupungin ekotukiverkostoa.	5–10 uutta ekotuki-henkilöä.	Ympäristötoimi
	Jatketaan asukkaiden kestävien elämäntapojen kiihdyttämöä.	10–15 uutta asukasta/kotitaloutta mukana kiihdyttämössä.	Ympäristötoimi
	”Ympäristötoimi kouluttaa” -konseptin kehittäminen ja ympäristökoulutusten tarjoaminen kaupungin työntekijöille jatkuu.	5–10 kpl	Ympäristötoimi Henkilöstökeskus
Ympäristöasioista viestitään asukkailla mielekkäällä tavalla.	Viestitään hiilitasekartoituksen tuloksista ja hiilinielujen sekä -varastojen merkityksestä ilmastonmuutoksen hillinnässä.	Hiilineutraali Grani -nettisivuilla tietoa. Juttu KaunisGraniin.	Ympäristötoimi
	Kannustetaan asukkaita ostamaan uusiutuvaa sähköä viestimällä kaupungin ostamasta tuulisähköstä.		Ympäristötoimi
	Seuranta- ja raportointijärjestelmä Ilmasto-vahdin (Klimatvaktin) rakentaminen ja käyttöönotto intrassa ja kaupungin nettisivuilla.	Järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana.	Ympäristötoimi
	Hiilineutraali Grani -nettisivujen kehittäminen/rakentaminen.	Sivujen julkaiseminen talvella 2021.	Ympäristötoimi

Yleishallinnon päästövähennysohjelma 2021

Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Kaupungin tilojen käyttö on tehokasta ja joustavaa.	Osa-aikaisen etätyön suosimista jatketaan ns. normaalioloissa (10 etätyöpäivää/kk).	Ohjeistus päivitetty	Henkilöstöhallinto

Kestävä ruokakulttuuri

Kaupungin ruokapalveluissa ja ravintoloissa tarjotaan kestävästi ja vastuullisesti tuotettua ruokaa.	Elintarvikkeiden kilpailutuksessa tuotteiden hankintakriteereinä käytetään mm. lähiruokaa, ympäristöystävällisyyttä, luomua, reilua kauppaa ja vastuullisesti kasvatettua ja tuotettua.	Elintarvikekilpailutus tehty ja hankintasopimukset voimassa.	Ruoka- ja puhdistuspalvelut yhteistyössä ympäristötoimen kanssa
--	---	--	---

Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous

Uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ohjataan globaalisti kestäväälle tasolle. (Hankinnat, kierrätys ja jäteasiat.)	Kaupungin hankintaohjeiden päivityksen yhteydessä huomioidaan laitteiden ja kalusteiden korjaaminen ensimmäisenä vaihtoehtona, sekä vaatimukset pakkausmateriaalin vähentämisestä.	Ohje päivitetty, kevät 2021	Hallintopalvelut
Yhteiskäyttö- ja jakamiskulttuuria kehitetään kaupungissa.	Tutkitaan leasing-vaihtoehtoa mm. lukiolaiskannettavien osalta. Leasing-kumppaneita edellytetään jatkokäyttämään vapautuvat konekannat.	Uusissa sopimuksissa edellytykset jatkokäytöstä.	Tietohallinto
	Kehitetään tietohallinnon laiteräkisteriä laitteiden elinkaaren hallinnan ja tehokkaan käytön edistämiseksi.	Rekisteri uudistettu 2022	Tietohallinto
	Kartoitetaan, miten tarvehankintojen budjetointia voitaisiin kehittää kannustamaan vain tarpeenmukaisia hankintoja ja uudelleen käyttöä. Selvitetään mahdollisuutta kannustaa tekemään säästöjä, mutta niin etteivät säästöt automaattisesti pienennä tulevaa määrärahaa, ellei saavutettu säästö ole pysyvä.	Selvitys tehty	Taloushallinto

Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat

Ympäristöasioista viestitään asukkaille mielekkäällä tavalla.	Viestitään kaupungin kaikissa kanavissa yhteistyössä kaupungin kaikkien toimijoiden kanssa ympäristöasioista.	Seurataan ja pyritään lisäämään kotisivujen käyntimääriä aiheeseen liittyen.	Viestintätiimi
---	---	--	----------------

SOTE päästövähennysohjelma 2021

SOTEn päästövähennysohjelman kulmakivet 2021

- Villa Bredan Ekokompassi-sertifikaattityön jatkaminen
- Ekotukitoiminnan aktivointi: ekotukihenkilöiden nimeäminen yksiköihin ja kouluttaminen

SOTEn ympäristölupaus ja toimenpiteet

- Minimoimme ruokahävikin
- Lajittelemme aktiivisesti
- Emme kuormita ympäristöä turhaan
- Optimoimme kiinteistöjen käytön yhdessä tilahallinnan kanssa
- Sitoutamme henkilöstön ympäristötietouteen

Villa Bredan Ekokompassi-sertifikaattiprosessin tavoitteet:

- Haluamme olla edelläkävijä myös ympäristöasioiden hallinnassa.
- Tavoitteenamme on toimia esimerkkinä vanhuspalvelujen ekologisessa järjestämisessä.
- Haluamme hyödyntää kaikki uuden kiinteistön tuomat mahdollisuudet täysimääräisesti.
- Toiminta on linjassa kaupungin strategian ja vision kanssa: "Kohti hiilineutraalia Kauniaista"

Toimenpiteiden vaikuttavuus on arvioitu yhdessä ympäristötoimen kanssa 21.1.2021.

Päästövähennysohjelma on hyväksytty SOTEJoryssä 25.1.2021.

- SOTEn toimenpiteiden painopiste on syyskaudella 2021.

Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ohjataan tukemaan kestäviä kulkutapoja.	Sähköautojen hankkiminen kotihoitoon vaiheittain.	Budjetti 2021	Ulla Tikkanen

Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto

Rakennusten energiatehokkuutta parannetaan.	Optimoimme kiinteistöjen (Villa Breda ja terveysasema) käytön yhdessä tilahallinnan kanssa <ul style="list-style-type: none"> • Energiankulutuksen seuranta ja poikkeamiin reagointi • Lämpötilan laskeminen sisätiloissa 1 asteella vähentää kiinteistön energiankulutusta 5 %:lla • Valaistuksen ilta- ja päiväasetukset 	<ul style="list-style-type: none"> • PME-näyttö • EnerKey • Lämpötilan seuranta • Valaistusasetusten tarkistaminen 	Anne Pakomäki
	Emme kuormita ympäristöä turhaan <ul style="list-style-type: none"> • Hygieniatuotteiden oikea käyttö • Ohjeiden noudattaminen annostelussa • Kertakäyttötuotteiden käytön vähentäminen • Sopivien vaippojen/tuotteiden valitseminen ja käytön optimointi • Ei liian korkea hygienia- ja puhtaus 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutus järjestetty x.x.2021 • Ohjeistus päivitetty x.x.2021 • Esimiesohjeet x.x.2021 • Tilausmäärien seuranta ja reagointi poikkeamiin • Harkinta, henkilöstön "mindset" 	Esimiehet

SOTE päästövähennysohjelma 2021

Kestävä ruokakulttuuri	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Kaupungin ruokapalveluissa ja ravintoloissa tarjotaan kestävästi ja vastuullisesti tuotettua ruokaa.	Minimoimme ruokahävikin <ul style="list-style-type: none"> Asukkaiden yksilölliset ja ajantasaiset ravitsemussuunnitelmat, joita noudatetaan tilausten määrän tarkempi arviointi Asukkaiden ateriakoon määrittäminen (S, M, L, XL) 	<ul style="list-style-type: none"> Suunnitelmien toteutuminen x.x.2021 Hävikin määrän silmämääräinen seuranta ja siihen reagointi Taustatiedoksi (Anna-Lena Granlund-Blomfeldt): Biojätteen määrän seuranta Villa Breda: 4 854 kg (2018), 12 384 kg (2019) ja 2020 Terveysasema 2018, 2019 ja 2020 	Asumisyksikkö

Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous

Uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ohjataan globaalisti kestäväälle tasolle. (Hankinnat, kierrätys ja jäteasiat.)	Lajittelemme aktiivisesti <ul style="list-style-type: none"> Pakkausmateriaalien tarkempi lajittelu Lajittelun lisääminen jokaisessa työpisteessä Lajittelun opastus Paperin käytön vähentäminen tulostamista vähentämällä/tulostimien vähentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Ohjeistus päivitetty x.x.2021 Harkinta, henkilöstön "mindset" Tulostuslaskurien määrien seuranta (Anna-Lena Granlund-Blomfeldt) 	Laitoshuolto vastaa ohjeistuksesta
---	--	---	------------------------------------

Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat

Ympäristökasvatusta tietoisuutta vahvistetaan kaupungin henkilökunnan asiakkaiden ja asukkaiden keskuudessa.	Sitoutamme henkilöstön ympäristötietouteen <ul style="list-style-type: none"> Ekotukitoiminnan aktivointi Perehdytyksen parantaminen Viestinnän parantaminen Pohditaan ideoista palkitsemista Esimiehet osallistuvat ympäristötyön sparraukseen (LaaJory) 2 krt./2021 Ekotukitoiminnan jalkauttaminen työyhteisöön (esimiesten rooli) 	<ul style="list-style-type: none"> Ekotukihenkilöiden nimeäminen x hlöä Uusi perehdytys materiaali otettu käyttöön (tulossa Intraan) Aktiiviset Intranet-sivut Esimiehen esimerkki arjessa ja toiminnan rakenteissa (esim. teemana yksikkökokouksessa, säännöllisyyden varmistaminen) 	Ekotukitoiminnasta, perehdytyksestä ja omasta esimerkistä sekä mahdollisesta palkitsemisesta vastaavat esimiehet. Viestinnästä vastaa Anne Pakomäki
	Sosiaalipalveluiden asiakkaiden (MT, maahanmuuttaja, muut) yhteinen ympäristötapahtuma (Green Care, lajitteluopastus, luontoretki).	<ul style="list-style-type: none"> Toteutus 2022 	Esimies

Sivistystoimen päästövähennysohjelma 2021

Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen perustuu siihen, että kestävä liikkuminen on Kauniaisissa kilpailukykyistä ja houkuttelevaa.	Uppmuntra familjerna att promenera/cykla till daghemmet, t.ex. i form av röra på sig – kampanjer. Uppmuntra familjerna till mindre bilanvändande.		Daghemmen Grytet, Lyan
	Vår personal rör sej till 80 % gående eller med cykel .	Antal personal ggr/vecka	Grankotten (personal)
	Ingen parkering på skolgården, minska på skjutsandet med bilar till skolan, om ej låt elever gå från stationsvägen.	Förbjud att parkera och köra in på skolgården	
Olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ohjataan tukemaan kestäviä kulkutapoja.	Vi skulle behöva bättre cykelparkering utanför skolan och vilja begränsa parkeringen på skolgården och ge möjlighet till aktivitet där.		GGs (Studerande personalen)
	Koulu tiedottaa ja kannustaa kestävä kehityksen mukaisten liikkumisen vaihtoehtojen puolesta ja edistää omassa toiminnassaan julkisten liikennevälineiden käyttöä.	Tiedotteissa huolehditaan, että tämä asia pysyy keskustelussa.	Mäntymäki (henkilökunta)
	Työsuhteiden polkupyörien lanseeraus ja niiden yhteiskäyttö henkilökunnalle.	Työsuhteiden polkupyöriä on käytettävissä yhteiskäytössä koulujen henkilökunnalla.	Kasavuoren koulun henkilöstä yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa
	Opiskelijoiden ja henkilökunnan polkupyörien käyttöä palvelevia rakenteita kehitetään: katokselliset pyörätelineet, paremmat lukitsemismahdollisuudet, latausmahdollisuus sähköpyörien akuille, pyörätiet.	Polkupyörien käyttöä tukevan infrastruktuurin syntyminen.	Kasavuoren koulu toimii aloitteentekijänä yhteistyötahojen kanssa, mm. yhdyskuntatoimi. Koulu kutsuu koolle kokouksia, tekevät ehdotuksia ja osallistuvat päätösten kustannusvaikutuksiin sekä järjestävät varsinaisen toiminnan kouluissa.
	Koulu tiedottaa ja kannustaa kestävä kehityksen mukaisten liikkumisen vaihtoehtojen puolesta ja edistää omassa toiminnassaan julkisten liikennevälineiden käyttöä.	Tiedotus koteihin ja opiskelijoille on tehty.	
	Julkisen liikenteen reittisuunnitteluun vaikutetaan siten, että kouluun pääsee helposti eri suunnista.	Parempien joukko-liikenneyhteyksien syntyminen.	
Liikuntapaikoille saapuvia kannustetaan saapumaan toimintaan kävellen, pyöräillen tai käyttämällä joukkoliikennettä. Työntekijöitä kannustetaan liikkumaan kaupungin alueella kävellen tai pyöräillen. Kaupungin alueen ulkopuolisiin tapaamisiin ja koulutuksiin osallistutaan etäyhteyksillä, kimppakyydeillä tai junamatkoilla, vältetään lentämistä.	Henkilökunnan ohjeistus tehty	Liikuntapalvelut	
Viherympäristöjä ja -rakenteita sovitetaan yhteen kestäväällä tavalla kaupungin tiivistämistavoitteiden kanssa.	Vaikutetaan Kasavuoren metsäalueen säilymisen puolesta lähiympäristön rakentamisen yhteydessä.	Kasavuoren metsäalue säilyy edelleen virkistyskäytössä ja merkittävänä opetuskohteena kouluille.	Koulu yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa
Lisätään tietoisuutta viherympäristöjen ja niiden rakenteiden roolista hiilinieluina ja varastoina sekä keinoina ilmastomuutoksen sopeutumisessa.	Utveckla odlingsmöjligheter i skolans omgivning. Odlar med växtlampor i huslig ekonomi.	Ökat intresse hos eleverna att vistas utomhus.	Granhult och hageltam (elever planerar och genomför)
	Käytetään lähiympäristön metsäalueita esimerkkeinä hiilinieluista ja biodiversiteetistä opetuksessa.	Asia sisältyy koulujen opetussuunnitelmiin ja sitä on käsitelty opetuksessa.	Kasavuoren koulun opettajat

Sivistystoimen päästövähennysohjelma 2021

Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Kaupungin tilojen käyttö on tehokasta ja joustavaa.	Stadens lokalanvändning ska vara effektiv och flexibel.	Göra statistik på hur mycket lokalerna används	I samarbete med kulturen och ungdomsgården
	Uudessa A-siivessä toimii kaksi koulua päivällä ja Kansalaisopisto illalla. Koulun liikuntasaleja ja muita tiloja vuokrataan ulkopuolisille käyttäjille iltaisin ja viikonloppuisin.	Käyttöasteen mittaukset määräajoin	Yhteistyötaho: liikunta- ja vapaa-aikatoimi
	Tilat ovat laajassa yhteiskäytössä.	Tilankäyttöä seurataan TA/TP tunnusluvuissa	Kansalaisopisto, kaupunginkirjasto, kulttuuripalvelut
Energian tuotanto on vähähiilistä ja uusiutuvaa ja sitä tuotetaan paikallisesti.	Aurinkopaneelit ja maalämpöjärjestelmä sijoitetaan rakennettavaan A-siipeen. Aurinkopaneeleja suunnitellaan myös vanhan rakennuksen katolle. Energian tuotanto ja kulutus sekä veden kulutus tehdään näkyväksi.	Aurinkopaneelit ja maalämpöjärjestelmä rakennettu A-siipeen. Näytöt ja selkeät diagrammit kulutuksesta koulun käytäville. Informaatiota hyödynnetään koulun opetuksessa ja toiminnassa.	Kasavuoren koulu yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa.
	Kirjasto ostaa ympäristöystävällistä sähköä ja selvittää aurinkopaneelien hankinnan mahdollisuutta.	Selvitystyö/mahdolliset hankinnat tehty	Kaupunginkirjasto
Kaupungin henkilöstö ja tilojen käyttäjät ovat aktiivisia toimijoita energiansäästöissä.	Undvika öppna dörrar och fönster vid kallt väder		Daghemmet Lyan, Kielikylypöytäkotina
	Kestävän kehityksen tiimi kannustaa hyödyntämään luokissa luonnonvaloa avaamalla kaihtimet, ja sammuttamaan sähkövalot silloin, kun niitä ei tarvita.	Diagrammit kulutuksesta esille, jolla kannustetaan muutokseen käyttämisessä	Mäntymäki (kestävän kehityksen tiimi ja rehtori)
	Lämpötilojen säätäminen optimaaliseksi. Valojen sammutus/ energiasäästölamput. Veden käyttö/ kulutuksen seuraaminen -käsipesun valvonta ja käsipaperien käytön valvonta.		Metsämajan päiväkodin henkilökunta

Sivistystoimen päästövähennysohjelma 2021

Kestävä ruokakulttuuri

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Kaupungin ruokapalveluissa ja ravintoloissa tarjotaan kestävästi ja vastuullisesti tuotettua ruokaa.	Uppmanar vårdnadshavarna att meddela sjukfrånvaro före kl 8.00.	Minskning på matsvinn kg/år	Kasabergets daghem
	Selvitetään onko mahdollista saada vaaka ruokahävikin määrän seurantaan.	Vaaka palautuslinjastolle	Mäntymäki (kestävän kehityksen tiimi ja ruokaryhmä, yhteistyössä ruokapalveluiden ja ympäristötoimen kanssa)
	Seurataan kasvupyrähdysten vaikutusta tilausmäärään.	Taloudellinen säästö	Pikku Akatemian päiväkodin henkilökunta
	Ruokahävikin seuranta, ruoan tilaukset mahdollisimman tarkat, ylimääräisen ruoan ostomahdollisuus.	Punnitseminen	Sansipellon päiväkotiki (henkilökunta)
	Tilaukset tehdään tarkemmin, jatkuva seuranta, Ruokahävikin vähentäminen -> biojätteen määrän punnitus, ja biojätteen lajittelu. Välipalatoiveiden kysyminen lapsilta.		Metsämajan päiväkodin henkilökunta
	Kirjasto ostaa Reilun Kaupan luomutuotteita. Kokouksissa tms. tarjotaan kasvisruoka ainoana vaihtoehtona. Kertakäyttöastioita vältetään. Jätteen kierrätystä kehitetään (esim. muovi, asiallisemmat keräysastiat ja astioiden tyhjennysvälit). Edistämme kestävä ruokavaliota kansalaisopiston ruoanlaitonkursseilla.	Henkilökunnan ohjeistus tehty	Kansalaisopisto, kaupunginkirjasto, kulttuuripalvelut
	Nuorisotalon/-tilan kahvilatoiminta tähtää kestävään ruokakulttuuriin. Lisäksi nuoria opastetaan, ohjataan ja kannustetaan pohtimaan omia valintojaan asian edistämiseksi.	Kahvilatoiminnan ohjeistus tehty.	Nuorisopalvelut

Sivistystoimen päästövähennysohjelma 2021

Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ohjataan globaalisti kestäväälle tasolle. (Hankinnat, kierrätys ja jäteasiat.)	Pyydetään kiinteistöhoitajaa selvittämään keräysastioiden optimaalinen tyhjennysväli.		Rehtori yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa (tiedoksi Anna Sjövall)
	Jätteiden vähentämiseen pyritään jo ennakolta asennekasvatuksella ja ohjauksella. Koulukeskuksessa on toimiva jätteiden lajittelu jakeisiin ja tarvittava infrastruktuuri jakeiden toimittamiseen jatkokäsittelyyn.	Jätteen määrä vähenee pitkällä aikavälillä. Jätejakeiden lajittelu ja kuljetus jatkokäsittelyyn toimii. Sekajätteen keräys lavalle poistuu käytöstä.	
Yhteiskäyttö- ja jakamiskulttuuria kehitetään kaupungissa.	Instifta bytardagar för personal eller elever.	Ordnar bytes dagar 2 gånger om å	Granhult och hageltam (personalen, eleverna och Hem och skola)
	Tarvittaessa voidaan lisätä kankaisten käsipyyhkeiden määrää lasten kuivatessa käsiä (pestävät käsilaput / pienet pyyhkeet).	Käytössä kaikissa ryhmissä	Sansipellon päiväkotit (henkilökunta)
	Ohjeistetaan/opetetaan kohtuulliseen paperin käyttöön (käsipyyhkeet, piirustuspaperit).	Taloudellinen säästö	Pikku Akatemian päiväkodin henkilökunta
	Kasavuoren koulu ja Kauniaisten lukio tekevät aloitteen kaupungin eri toimijoiden kalusteiden yms. toimivan irtaimen kierrättämisestä sen sijaan, että ne joutuvat roskiin. Kasavuoren koulukeskus tekee aloitteen kaupungin lajittelun järjestämisestä – vastuu ei voi olla kiinteistöillä (ei henkilöstöä, välineitä, tiloja kierrätykselle).	Kalusteiden kierrätys toimii. Jätejakeiden lajittelu ja jatkokäsittely toimivat hyvin.	
(Kiertotalousasiat.)	Ge möjlighet till familjer att byta cyklar, skridskor, skidor etc.	Ger möjlighet till familjer att utöva sportaktiviteter	Hem och skola

Sivistystoimen päästövähennysohjelma 2021

Ympäristötietoinen kaupunki- organisaatio ja asukkaat

	Toimenpiteet	Tavoite (mittari)	Vastuutaho
Ympäristökasvatusta tietoisuutta vahvistetaan kaupungin henkilökunnan asiakkaiden ja asukkaiden keskuudessa.	Mer utbildning för personalen. Vi borde få kunskap i var "energibovarna" finns. är det ändamålsenligt att alltid släcka lampor? Hur är det med datorer, datorskåp? brister i energieffektiviteten borde fixas, ex läckande fönster osv.		Granhult och hagelstam (personalen med stöd från Anna Sjövall)
	Vi ser till att koldioxidkompensera vid eventuella studie- och kollegieresor.		GGs (personalen, studerande)
	Opettajainhuoneeseen tilataan vain Reilun kaupan kahvia ja teetä.		Mäntymäki (opettajat, rehtori)
	Koulukeskuksessa toimii molempien koulujen yhteinen kestävä kehityksen työryhmä.	Työryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa.	Kasavuoren koulukeskuksen keke-ryhmä ja opettajat
	Jatkuvaa asennekasvatusta lapsille kestävä kehityksen ajatukselta opastusta lajitteluun, kertakäyttökulttuurin karsimiseen ja yleensäkin tavaroista huolehtimiseen.		Kielikylpypäiväkot
	Henkilöstökoulutusta järjestetään ja tietoisuutta vahvistetaan. Ilmastoasiat lisätään painopistealueena kirjaston uuteen viestintäohjelmaan. Kirjasto järjestää ilmastolukupiirejä asukkaille ja järjestää aineistonäytelyjä aiheesta.	Henkilökunta koulutettu ja ohjeistus tehty	Kansalaisopisto, kaupunginkirjasto, kulttuuripalvelu
Ympäristöasioista viestitään asukkaille mielekkäällä tavalla.	Koulujen viestintä oppilaille, opiskelijoille, huoltajille, henkilökunnalle ja koulun muille käyttäjille tekee päästövähennyksen, energiansäästön ja hiilineutraaliuden tavoitteet näkyviksi. Toimintaohjeet tavoitteisiin pääsemiseksi ovat selkeitä.	Kestävä kehityksen ohjeet ovat saatavilla kaikille koulun käyttäjille helposti sähköisessä muodossa sekä tarvittaessa printattuna. Kestävä kehityksen asioita tuodaan esille koulun toiminnassa mm. vanhempainilloissa, teemapäivien ja vierailujen yhteydessä	Kasavuoren koulun henkilökunta